

Joan Peiró: 75 anys del seu afusellament

written by Agustí Barrera | 1 d'agost de 2017

Joan Peiró és una figura coneguda i apreciada al Maresme. Com a referent polític, segueix viu en l'imaginari col·lectiu. És coneguda la seva relació amb el Forn del Vidre (Cooperativa del Vidre) de Mataró, ell ajudà a la seva fundació quan s'instal·là a la ciutat el 1925, fou en aquest període quan realitzà una tasca considerable per a la fixació de la línia ideològica i organitzativa de la CNT.

El 19 de juliol del 1936, tot just vençut el cop d'Estat feixista, forma part del Comitè Local Antifeixista, a la Comissió de Proveïments, fins al 13 d'agost, que deixa el càrrec per a dedicar-se a tasques dins la CNT.

En molts dels discursos, articles, en els quals es fa una anàlisi de la seva trajectòria política i personal, indistriables l'una de l'altra, trobem que es ressalta, per damunt de tota altra consideració, la seva bondat, sovint se'l presenta com una mena de sant laic, obviant o menystenint la seva trajectòria de revolucionari. Creiem que algunes vegades aquest fet és el resultat del desconeixement de la seva producció intel·lectual, en d'altres hi ha una voluntat, per part de sectors benestants i benpensants, de recuperar la seva imatge, la de l'ideòleg del trentisme, dels Sindicats d'Òposició, que el 1933 se separaren de la CNT disconformes amb l'hegemonia de la FAI.

Gairebé mai no he sentit, ni llegit, en els actes, i articles apologètics que tracten del seu itinerari polític, la seva biografia, termes com, propietat col·lectiva, igualtat econòmica, Consells de fàbrica, societat sense déus, Estat, ni amos, o el concepte sovint exposat, del "sindicalisme com a únic instrument racional d'organització i gestió de l'economia

llibertària", totes aquestes idees formaven part de les seves reflexions, del seu "corpus teòric".

A l'article *Els Consells d'Economia, Llibertat*, Mataró, 26 d'agost del 1936, escriu: *Són aquests elements els Consells d'Economia, organismes la finalitat dels quals és la de servir de guiatge per a l'endegament del nou ordre econòmico-industrial, i aquest guiatge, que no és més que la base de les estructuracions sociològiques superiors a la societat capitalista, serà un formidable i immediat ajut per a la pràctica no sols del control de l'economia de la indústria, sinó, més a més, per als assaigs de col·lectivització de les indústries. És a dir, que s'avança en dos mesos al Decret de Col·lectivitzacions d'Indústries i Comerços del Govern de la Generalitat del 24/10/1936, pel qual s'iniciava un model d'economia mixta, de socialisme autogestionari, pel qual els obrers accedien al control de la producció i gestió de les empreses. Aquest Decret fou possible pel treball de formiga, de molts anys de pràctica i pedagogia revolucionària del moviment obrer, dels seus ateneus, cooperatives, escoles racionalistes, xarxes de suport mutu, que fixaren un model econòmic i social alternatiu al capitalista.*

Joan Peiró era un sindicalista revolucionari, lluny del sindicalisme groc del pacte i la submissió, de la genuflexió continuada, del burocratisme, del servei als interessos de l'oligarquia i l'Estat com a òrgan de control polític. Era el representant d'un sindicalisme de classe, que no hauria acceptat el Pacte de la Moncloa (1977), en contra dels interessos dels treballadors, i tot el seu corol·lari dels pactes de Toledo. Ell fou un protagonista destacat de les transformacions revolucionàries del període 1936-39, des dels seus càrrecs com a Ministre d'Indústria amb el govern de Largo Caballero, el novembre de 1936, i com a Comissari General d'Energia Elèctrica el 1938, o en la seva continuada tasca de reflexió teòrica.

Segons el nostre criteri, dos punts cabdals destaquen del seu

pensament, el de la violència i la justícia revolucionària, i el de l'ètica necessària en la construcció de la nova societat, sobre el primer punt transcriu el que J. Peiró va escriure a *La pistola amb la Creu, a Combat* de Mataró el 18 d'abril del 1936, *El que no sabem és que hi hagi al món cap poble que hagi canviat el seu règim polític sense un xoc violent entre les dues forces antagòniques, les quals, en tota ocasió, han aportat a la lluita la inevitable contribució de sang, d'una sang a l'escalf de la qual es forgen els herois vençuts i els símbols dels règims triomfants.* El que ell escriu sobre ètica revolucionària ens recorda alguns fragments de l'obra del Che, Ernesto Guevara, quan parla de la construcció socialista de l'home nou, i dels estímuls morals en la construcció del socialisme, és curiós de constatar els punts de coincidència entre tots dos, malgrat la diferència en el temps i el context polític. Així en l'article citat, més amunt de *Els Consells d'Economia*, llegim: *Les conquestes materials, sobretot les econòmiques, res no signifiquen, són una cosa efímera, si no recolzen damunt de bases morals, com són les conquestes socials, la medul·la de les quals estigui representada per l'afirmació de la personalitat col·lectiva del proletariat.* Els dos articles esmentats foren publicats en un aplec de 25, amb el títol de *Perill a la rereguarda*, per Edicions Llibertat, Mataró 1936, hi ha una segona edició de la Col·lecció Caps de Bou, número 7, a càrrec del Patronat Municipal de Cultura i edicions Altafulla, el 1987.

Pensem que el millor homenatge que es pot retre a l'anarcosindicalista Joan Peiró, afusellat amb set antifeixistes més al Camp de Tir de Paterna (País Valencià), el 24 de juliol del 1942, és estudiar, difondre la seva ideologia, lluita i les conquestes del moviment obrer català, que ell amb el seu esforç i sacrifici feren possibles. Una vida al servei d'un sindicalisme transformador, revolucionari, com a pas previ a la construcció d'una societat igualitària.